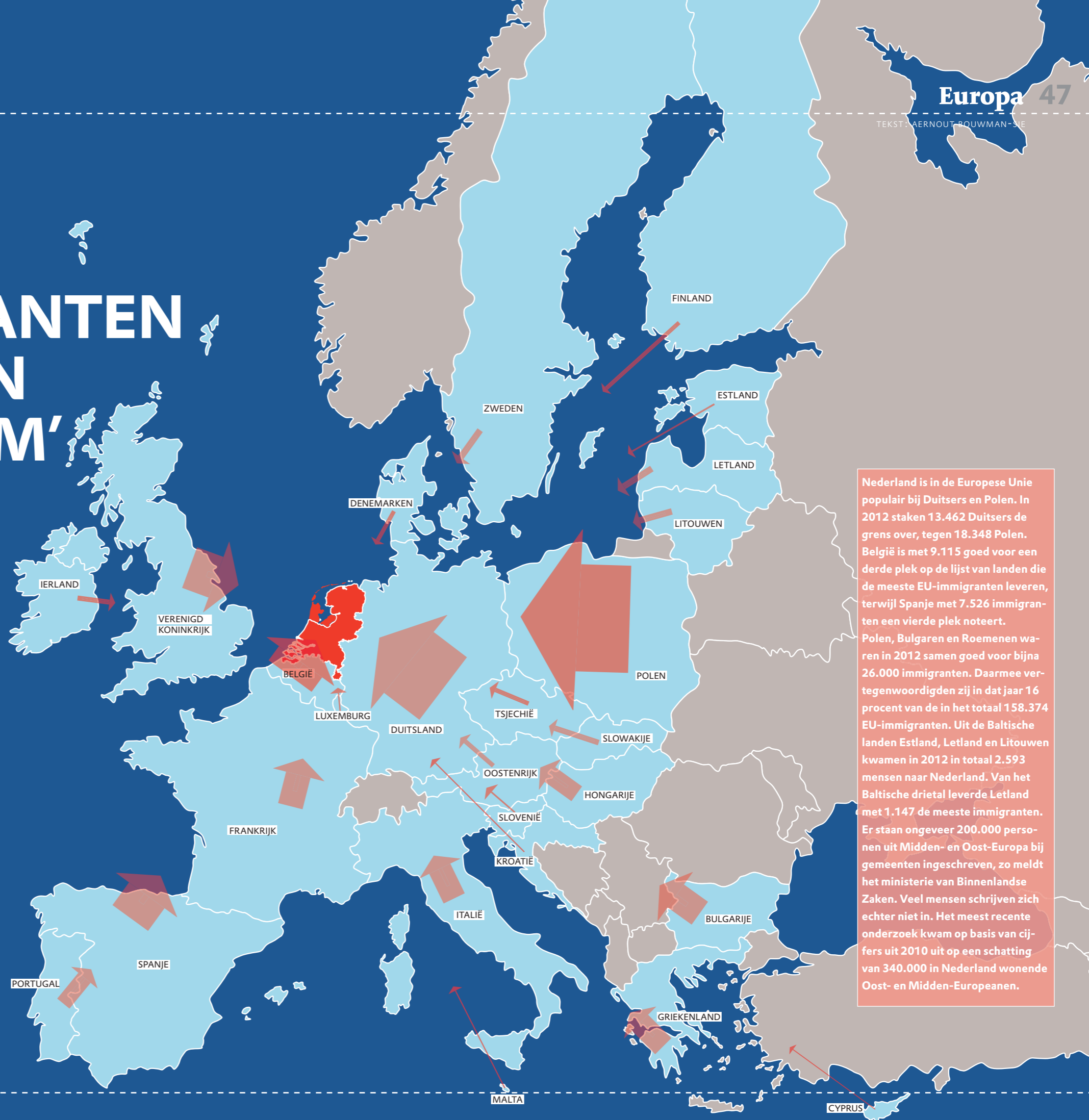

'EUROPESE ARBEIDSMIGRANTEN VERDIENEN EEN WARM WELKOM'

De Europese verkiezingen komen er aan op 22 mei. De woningmarkt speelt in de verkiezingsprogramma's een bescheiden rol. Europa wordt daarin als een bedreiging gezien die buiten de deur moet blijven. Desondanks werkt de Europese Commissie aan een Europese stedenagenda – mede op initiatief van Nederland. Een van de hoofdonderwerpen op die agenda: betaalbare woningen voor migranten uit de Europese Unie.

Nederland is in de Europese Unie populair bij Duitsers en Polen. In 2012 staken 13.462 Duitsers de grens over, tegen 18.348 Polen. België is met 9.115 goed voor een derde plek op de lijst van landen die de meeste EU-immigranten leveren, terwijl Spanje met 7.526 immigranten een vierde plek noteert. Polen, Bulgaren en Roemenen waren in 2012 samen goed voor bijna 26.000 immigranten. Daarmee vertegenwoordigden zij in dat jaar 16 procent van de in het totaal 158.374 EU-immigranten. Uit de Baltische landen Estland, Letland en Litouwen kwamen in 2012 in totaal 2.593 mensen naar Nederland. Van het Baltische drietal leverde Letland met 1.147 de meeste immigranten. Er staan ongeveer 200.000 personen uit Midden- en Oost-Europa bij gemeenten ingeschreven, zo meldt het ministerie van Binnenlandse Zaken. Veel mensen schrijven zich echter niet in. Het meest recente onderzoek kwam op basis van cijfers uit 2010 uit op een schatting van 340.000 in Nederland wonende Oost- en Midden-Europeaanen.

➔ 'Voor Poolse gezinnen is er een groot gat. Die mensen wonen vaak in een caravan op de camping', vertelt manager Leefbaarheid Annelies Wals van woningcorporatie Thuisvester. De toon van haar stem verraadt haar zorgen. Nogal wat arbeidsmigranten uit met name Polen komen naar West-Brabant – de regio waarin Thuisvester met 13.500 woningen actief is – en vestigen er zich na verloop van tijd.

'Mensen ontmoeten elkaar hier en stichten een gezin. Hun wensen veranderen daardoor en een bed of kamer, waarmee veel arbeidsmigranten uit Oost- en Midden-Europa genoegen nemen, is dan niet meer genoeg', vertelt Wals. Maar in de behoefte aan gezinswoningen kan Thuisvester vooralsnog niet voorzien.

Wals: 'In ons werkgebied geldt een wachtlijst van drie tot vier jaar, ook voor arbeidsmigranten. Om wat voor de Poolse gezinnen te doen is met de gemeente Zundert en kennisinstituut Platform31 de mogelijkheid van flexibele huisvestingsconcepten onderzocht. Maar de realisatie van zo'n plan is gestrand in de gemeenteraad.' In Zundert wonen tussen de 1.550 en 2.550 voornamelijk Poolse immigranten. Wals begrijpt daarom de politieke weerstand wel. 'De gemeenschap staat gewoon behoorlijk onder druk.' Tegelijkertijd heeft zij moeite met de ontstane situatie. 'Deze mensen zouden toch de kans moeten krijgen om hier een leven op te bouwen.'

Dit is een onderwerp op de Europese stedenagenda die in ontwikkeling is. 'Arbeidsmigratie, armoede en betaalbare huisvesting voeren daarin de onderwerpenlijst aan', vertelt directeur Mart Grisel van het bij Platform31 ondergebrachte European Urban Knowledge Network (EUKN). Het opstellen van de Europese stedenagenda, of op zijn Brussels EU Urban Agenda, is volgens de expert op het gebied van urbanisatie in volle gang. 'Ik ben net terug uit Athene. Daar hebben de Europese lidstaten unaniem besloten dat de stedenagenda een langdurig lopend project wordt', vertelt Grisel. De Europese Commissie gaat samen met de lidstaten een stedenagenda formuleren ter voorbereiding op het Nederlandse EU-voorzitterschap van 2016.

ARBEIDSMIGRATIE

Directeur-generaal Wonen Mark Frequin nam samen met zijn Belgische collega het initiatief voor de Europese stedenagenda. Litouwen, dat in de

Litouwen heeft arbeidsmigratie op de Europese agenda geplaatst: daar trekken veel mensen weg

tweede helft van het afgelopen jaar het tussen de 28 lidstaten roulerende voorzitterschap van de Europese Unie (EU) vervulde, en de huidige voorzitter Griekenland agendeerden de stedenagenda bij de Europese Commissie. Grisel: 'Als land dat relatief veel mensen ziet weg-trekken heeft Litouwen arbeidsmigratie op de onderwerpenlijst gezet. Betaalbaar wonen is door Nederland voorgedragen.'

De behoefte bij Frequin en zijn Europese collega's om meer over de inhoud te praten was volgens Grisel de belangrijkste aanleiding voor het plan om tot een Europese stedenagenda te komen. 'Veel overleggen in Brussel gaan over procedures, regels, doelstellingen en fondsen. Onderwerpen als stedelijke ontwikkeling, het economische belang van Europese steden en de sociale gevolgen van arbeidsmigratie blijven hierdoor onbesproken.'

Europese beleidsmakers mogen graag in Brussel over stedelijke ontwikkeling praten. In de programma's van politieke partijen, die voor de Europese verkiezingen op 22 mei zijn geschreven, is Brussel vooral een bedreiging voor

IMMIGRANTEN IN NEDERLAND NAAR NATIONALITEIT IN 2012

POLEN	18.348
DUITSLAND	13.462
BELGIË	9.115
SPANJE	7.526
VERENIGD KONINKRIJK	7.446
BULGARIJE	4.852
FRANKRIJK	4.309
ITALIË	4.085
GRIEKENLAND	3.916
HONGARIJE	3.118
PORTUGAL	2.703
ROEMENIË	2.459
ZWEDEN	1.143
LITOUWEN	1.136
LETLAND	1.147
SLOWAKIJE	943
IERLAND	857
OOSTENRIJK	778
TSJECHIË	763
FINLAND	718
DENEMARKEN	705
ESTLAND	310
SLOVENIË	274
LUXEMBURG	225
CYPRUS	169
KROATIË	148
MALTA	105
Totaal alle Europese landen	158.374

BRON: CBS

belangrijke rechten. Zo wijst de VVD 'onnodige bemoeizucht' van Europa met zaken als pensioenen, het zorgstelsel en de woningmarkt van de hand. En de PvdA vindt het 'onaanvaardbaar' dat mensen met een middeninkomen door Europese regels niet meer in aanmerking komen voor sociale huisvesting.

INCLUSIEVE STEDEN

De Oostenrijkse Eurocommissaris Johannes Hahn, binnen de Europese Commissie verantwoordelijk voor regionaal en stedelijk beleid, is niet

gevoelig voor het verzet van de Nederlandse politieke partijen. Hij benadrukt de brede steun voor de Europese stedenagenda van onder meer de nationale overheden binnen de EU, het Europees Parlement en de Verenigde Naties.

Hahn pleit met veel overtuiging voor 'inclusive cities', of 'inclusieve steden'. Steden en verstedelijkte regio's zoals West-Brabant moeten mensen 'insluiten' en niet 'uitsluiten'. Want dan krijgen zij de kans om zich aan de armoede te onttrekken. Hahn: 'Sociale insluiting op stedelijk niveau leidt tot uitdagingen op tal van beleidsterreinen, inclusief betaalbare huisvesting.' Hahn wil met de Europese stedenagenda tot een afstemming komen van alle onderwerpen die raken aan de ambitie om 'inclusieve steden' te realiseren. 'Ik zie de "EU Urban Agenda" zich ontwikkelen als een gemeenschappelijke routekaart die alle aspecten van relevant stedelijk beleid bij elkaar brengt', schetst Hahn zijn visie.

Het doel van de agenda is volgens de Eurocommissaris duidelijk. Steden moeten niet alleen mensen insluiten, maar ook 'slim' worden gemaakt met moderne ICT-infrastructuur. En het energieverbruik zou zo veel mogelijk teruggedrongen moeten worden door onder meer gebouwen en woningen te verduurzamen. 'Twee derde van de Europese bevolking woont in een stad of verstedelijk gebied', stelt Hahn. Een effectief en samenhangend stedelijk beleid moet daarom op Europees niveau worden afgestemd. Hahn: 'Nationale en lokale overheden en hun partners als woningcorporaties en ondernemers vervullen hierbij een belangrijke rol.'

MINIMUMEISEN

Aedes-voorzitter Marc Calon ziet wel wat in een Europese stedenagenda. 'Kijk je naar de kaart van Europa en je laat de landsgrenzen

‘EU-arbeidsmigranten die een woning nodig hebben moeten die hoe dan ook krijgen’

weg, dan valt op dat de economische ontwikkeling zich voornamelijk voordoet in steden en verstedelijkte regio's. Tegelijkertijd zorgt de trek naar de stad, die steeds meer op Europees niveau plaatsvindt, lokaal voor een gemengde samenstelling van de bevolking.'

De verstedelijking in Europa en daarmee gepaard gaande arbeidsmigratie heeft volgens Calon voordelen; de diversiteit in steden zorgt voor dynamiek, innovatie en vernieuwing. Maar er zijn ook nadelen; niet alle immigranten vinden werk en een betaalbare woning. Zij worden dak- en werkloos en kunnen de kansen die de stad hen biedt niet benutten.

Om de negatieve gevolgen van arbeidsmigratie te beperken ziet Calon allereerst een ondersteunende rol voor Brussel weggelegd. Zo zou de Europese Investeringsbank (EIB) een rol kunnen krijgen in de financiering van betaalbare huisvesting. Calon: 'Momenteel wordt deze mogelijkheid in Nederland onderzocht. Maar de EIB kan in heel Europa leningen verstrekken aan sociale woningbouwers.'

De Europese stedenagenda zou wat Calon betreft een kader stellende rol kunnen vervullen. En dan niet op detailniveau. 'Dat wil de politiek niet. En corporaties zitten er ook niet op de wachten.' Maar Brussel zou wel de minimumeisen kunnen formuleren waaraan betaalbare huisvesting in Europa zou moeten voldoen.

Calon: 'Ik kan me voorstellen dat we op Europees niveau op hoofdlijnen afspreken aan welke eisen een corporatiewoning moet voldoen. Naast afmetingen, kwaliteit en voorzieningen zou het hierbij ook moeten gaan over de energieprestaties van een woning.'

'BRAIN DRAIN'

Lokale overheden willen volgens Annemarie Jorritsma van Brussel juist ruimte om zelf beleid te maken. En meer Europese regels horen daar niet bij. Jorritsma is, naast burgemeester van Almere en voorzitter van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), ook voorzitter van de Council of European Municipalities and Regions (CEMR).

Corporaties als Thuisvester, die de plannen voor flexibele huisvesting voor Poolse arbeidsmigranten en hun kinderen in de lokale politiek zien stranden, moeten volgens Jorritsma lokaal met eigen belanghouders het debat aangaan. 'Bedenk gewoon heel goede argumenten voor wat je wilt. En ga daarmee naar de gemeenteraad toe.'

Europese afstemming is volgens Jorritsma wel wenselijk tussen zendende en ontvangende Europese steden en regio's. 'Denk maar aan Litouwen. Dat land heeft arbeidsmigratie voorgedragen als onderwerp voor de Europese stedenagenda omdat daar een "brain drain" dreigt.'

Litouwen ziet veel hoog opgeleide mensen wegtrekken naar West-Europa. Voor de steden die de migranten achterlaten is dat niet goed, want die hebben de vertrekkende dokters en ICT-specialisten hard nodig. Maken Europese steden onderling afspraken over de terugkeer van migranten, zo stelt Jorritsma, dan kan de schade beperkt worden voor de 'zendende' steden en regio's. 'Europese steden zouden dit soort zaken direct in Brussel met elkaar kunnen regelen, zonder de onnodig vertragen- de tussenkomst van nationale overheden.'

EU-burgers die tijdelijk elders werken, daar is volgens Jorritsma helemaal niets mis mee. In tijden van economische crisis heeft het zelfs een gunstig effect. Zo bespaart Spanje miljarden euro's op werkloosheidsuitkeringen omdat hoog opgeleide Spanjaarden naar landen als Nederland en Duitsland gaan om daar te werken. En veel van deze mensen keren terug zodra de economie thuis aantrekt. Jorritsma: 'Dat dat kan, is wat mij betreft één van de mooiste verworvenheden van de Europese Unie.'

Goed fatsoen, daar komt het wat Annelies Wals van woningcorporatie Thuisvester betreft op neer als je alle discussies over arbeidsmigratie, 'inclusieve steden' en economische ontwikkeling even vergeet. En dat betekent dat EU-arbeidsmigranten die een woning nodig hebben, die hoe dan ook moeten krijgen. 'Uiteindelijk zijn het mensen die een warm welkom verdienen.' ●

